Myndigheten
för civilt försvar

Ingångsvärden för RSB 2027

Inför redovisning av statliga myndigheters risk- och sårbarhetsbedömningar

Ingångsvärden för RSB 2027

Myndigheten för civilt försvar
651 81 Karlstad

Sektion: Sektionen för strategisk analys och utvärdering

Produktion: Advant

Publikationsnummer: MCF0200 – oktober 2026
ISBN-nummer: 978-91-7927-791-8
Diarienummer: MCF 2026-01194-18

Sammanfattning

Det här dokumentet har sammanställts av Myndigheten för civilt försvar för att tydliggöra myndighetens förväntningar på, och därmed ingångsvärden till, de risk- och sårbarhetsbedömningar (RSB) som statliga myndigheter ska redovisa under 2027. RSB 2027 kommer att utgöra underlag för nästa nationella risk- och sårbarhetsbedömning (NRSB).

- Nästa RSB ska i enlighet med beredskapsförordningen redovisas senast vid utgången av september månad 2027.[1]
- RSB 2027 ska redovisas till Regeringskansliet och till Myndigheten för civilt försvar. De beredskapsmyndigheter som ingår i en beredskapssektor ska även lämna sin RSB till den sektorsansvariga myndigheten. Länsstyrelser ska göra detsamma till den civilområdesansvariga länsstyrelsen.
- Respektive myndighet ansvarar för sekretessbedömning samt säkerhetsskyddsklassificering av innehållet i sin RSB, samt för att ge uppgifterna det skydd som krävs vid hantering, lagring och överföring.
- Myndighetens för civilt försvars RSB-föreskrifter (MSBFS 2024:5)[2] utgör utgångspunkt för redovisningen. Ingångsvärdena kompletterar föreskrifterna genom att innehålla mer precisa förklaringar av ett antal centrala begrepp inom risk- och sårbarhetsbedömning. Dokumentet beskriver även hur begreppen hänger ihop med varandra i en risk- och sårbarhetsbedömning.
- Ingångsvärdena innehåller även Myndigheten för civilt försvars förväntningar på vad som bör vara fokus i en RSB och hur den bör läggas upp för att redovisade RSB:er ska kunna aggregeras på nationell nivå. Syftet är att RSB och NRSB ska vara ömsesidigt förstärkande underlag som tillsammans bidrar till en ändamålsenlig utveckling av beredskapen.
- Ingångsvärdena innehåller dessutom ett kompletterande underlag för att kunna bedöma förmågan inom det civila försvaret. Det kompletterande underlaget riktar sig till sektorsansvariga myndigheter, civilområdesansvariga länsstyrelser samt vissa myndigheter med ansvar inom viktiga samhällsfunktioner som ligger utanför beredskapssektorstrukturen. Det är en del i den förmågebedömning som Myndigheten för civilt försvar gör i samarbete med Försvarsmakten som en del av NRSB 2028.

Not 1. 17 och 19 §§ förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

Not 2. MSBFS 2024:5 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om statliga myndigheters redovisning av risk- och sårbarhetsbedömningar*.

Innehåll

Sammanfattning 3

1. Inledning 7

1.1 Om ingångsvärden för RSB 7

1.2 Bakgrund – förändringar i arbetet med RSB och NRSB 8

1.3 Avgränsningar 9

1.4 Läsanvisning 9

2. Praktisk information 12

2.1 Mottagare och redovisningsdatum 12

2.2 Frågor under arbetet 12

2.3 Sekretessbedömning 12

2.4 Delgivning 13

3. Centrala begrepp 15

3.1 Hot 15

3.2 Värde 16

3.3 Sårbarhet 16

3.4 Förmåga 17

3.5 Risk 18

3.6 Ramverk 18

4. Redovisning av risk- och sårbarhetsbedömning 21

4.1 Beskriv ansvarsområdet 22

4.2 Redovisa hot 23

4.3 Redovisa risk 24

4.4 Redovisa sårbarheter 29

4.5 Redovisa förmåga 29

4.6 Redovisa åtgärder 32

4.7 Förslag på disposition för RSB 35

5. Kompletterande underlag för att bedöma förmågan inom det civila försvaret **38**

5.1 Övergripande om underlaget 38

5.2 Användningsområde 39

5.3 Metod 39

5.4 Informationsinsamling och analys 44

5.5 Process 45

Kapitel 1

Inledning

1. Inledning

I det här kapitlet ges en introduktion till dokumentet. Kapitlet beskriver vad ingångsvärdena är till för och vilka målgrupper ingångsvärdena vänder sig till, samt hur ingångsvärdena ska läsas tillsammans med RSB-föreskrifterna (MSBFS 2024:5).

1.1 Om ingångsvärden för RSB

Det här dokumentet handlar om innehållet i de RSB som ska redovisas av statliga myndigheter senast vid utgången av september månad 2027. Fortsättningsvis kallas dokumentet för ingångsvärden för RSB eller i kortform ingångsvärdena. Syftet med ingångsvärdena är att stödja statliga myndigheter i arbetet med RSB 2027 genom att förtydliga Myndigheten för civilt försvars förväntningar och informationsbehov. Ingångsvärdena är också tänkta att göra det lättare för myndigheter att prioritera vad som bör tas med i redovisningen. Dokumentet kompletterar MSBFS 2024:5 genom att förklara mer precist hur myndigheterna kan beskriva och bedöma hot, risker, sårbarheter, förmågor och åtgärder.

Gemensamma ingångsvärden skapar förutsättningar för mer enhetliga, sammanhängande och användbara RSB-redovisningar som kan ligga till grund för NRSB 2028 och fortsatt arbete med att utveckla beredskapen. Dokumentet bidrar också till att ta steg mot Myndigheten för civilt försvars långsiktiga målbild om en mer sammanhållen riskbedömningsprocess för både krisberedskap och civilt försvar.[3]

Målsättningen är att NRSB, genom att presentera en nationell bedömning av särskilt allvarliga hot, risker, och sårbarheter samt en bedömning av förmågan inom det civila försvaret, i sin tur ska kunna vara ett underlag för statliga myndigheters fortsatta arbete med RSA och RSB samt övrig beredskapsplanering och förebyggande arbete. Därmed blir NRSB och RSB ömsesidigt förstärkande kunskapsunderlag för krisberedskap och civilt försvar.

Not 3. Myndigheten för civilt försvar. (2026). *Förändringar i arbetet med att bedöma hot, risk, sårbarhet och förmåga*. MCF 2026-01194-2.

1.2 Bakgrund – förändringar i arbetet med RSB och NRSB

Sedan den senaste redovisningen av RSB (2024) och NRSB (2025) har det skett viktiga förändringar i arbetet med att bedöma hot, risker, sårbarheter och förmågor.

I samband med att MSB blev Myndigheten för civilt försvar vid årsskiftet 2026 justerades myndighetens instruktion, inklusive den paragraf som reglerar myndighetens uppdrag att redovisa NRSB. Samtidigt skedde motsvarande förändringar i förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap som reglerar vissa statliga myndigheters skyldighet att lämna en sammanfattande redovisning av sin risk- och sårbarhetsanalys (RSA) i form av en RSB.

Det handlar sammanfattningsvis om tre förändringar:

- För det första ska NRSB nu redovisas varje jämnt år med start 2028, tidigare gällde varje udda år. För de statliga myndigheter som redovisar en RSB innebär förändringen att nästa RSB redovisas först vid utgången av september månad 2027.[4]
- För det andra ska NRSB omfatta en bedömning av förmågan inom det civila försvaret. Under föregående försvarspolitiska inriktningsperiod genomfördes en sådan bedömning årligen genom ett särskilt regeringsuppdrag.[5] För beredskapsmyndigheter fanns tidigare också ett särskilt regeringsuppdrag i relation till detta.[6]
- För det tredje ska NRSB redovisas även på civilområdesnivå. Detta innebär ett ökat geografiskt fokus samt att ytterligare ett perspektiv inkluderas jämfört med tidigare, då bedömningen enbart redovisades på övergripande samhällsnivå respektive beredskapssektorsvis.

Myndigheten för civilt försvar bedömer att förändringarna lägger grunden för en mer sammanhållen nationell riskbedömningsprocess för både krisberedskap och civilt försvar – där aktörer på olika nivåer bidrar till att identifiera, analysera och värdera hot, risker, sårbarheter och förmågor.

Not 4. 17 och 19 §§ förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

Not 5. Regeringsbeslut Ju2020/04658 (delvis). *Uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret*; Regeringsbeslut Fö2023/00750. *Ändring av uppdraget till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret*.

Not 6. Regeringsbeslut Ju2020/04658 (delvis). *Anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025*; Regeringsbeslut Fö2023/00751. *Ändring av anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025*.

1.3 Avgränsningar

Ingångsvärdena fokuserar på innehållet i den RSB som ska redovisas. Dokumentet beskriver inte hur tid- och arbetsplanen för den sammanfattande redovisningen (RSB) förhåller sig till det löpande arbetet med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) som myndigheten ska bedriva enligt beredskapsförordningen.[7] Information, metoder och stöd till arbetet med RSA finns på Myndigheten för civilt försvars webbplats.[8]

Dokumentet innehåller inte heller någon processbeskrivning av hur arbetet med RSB bör organiseras inom en myndighet. Olika myndigheter kan behöva lägga upp arbetet med sin RSB på olika sätt utifrån sina respektive RSA-processer samt andra pågående uppdrag och arbetsspår, till exempel kontinuitetshantering och nationella försörjningsanalyser.[9] Beredskapssektorer och civilområden kan även i många fall behöva samordna arbetet med RSB för att redovisningarna ska kunna bidra till den bedömning av förmågan inom det civila försvaret som görs enligt ett kompletterande underlag utifrån 14 § MSBFS 2024:5 (se kapitel 5).

Fokus på bedömning av förmåga inom det civila försvaret innebär att förmågor som specifikt rör krisberedskap och hantering av fredstida krissituationer inte kommer att bedömas på samma systematiska sätt i NRSB 2028. Redovisande myndigheter bör därför prioritera att beskriva, analysera och bedöma förmågan inom civilt försvar inom sina ansvarsområden i sin RSB 2027. I förhållande till fredstida hot och risker kan redovisningen begränsas till en mer översiktlig beskrivning av förmågor som är särskilt viktiga (se vidare avsnitt 4.5).

1.4 Läsanvisning

Föreskrifterna om statliga myndigheters redovisning av risk- och sårbarhetsbedömningar (MSBFS 2024:5) är utgångspunkten för redovisningen. Dessa ingångsvärden kompletterar föreskrifterna och innehåller mer precis vägledning i arbetet med redovisningen. Dokumentet ska därför läsas tillsammans med föreskrifterna.

Kapitel 2 innehåller praktisk information kring redovisningen. Kapitel 3 och 4 behandlar risk- och sårbarhetsbedömningen enligt 1–13 §§ MSBFS 2024:5. Kapitel 2, 3 och 4 riktar sig till alla statliga myndigheter som ska redovisa RSB 2027.

Not 7. 7 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

Not 8. Myndigheten för civilt försvar. (2026). *Risk- och sårbarhetsanalyser*. Hämtad 2026-10-01: https://www.mcf.se/sv/amnesomraden/beredskap-for-kris-och-krig/beredskap-for-aktorer/risk--och-sarbarhetsanalyser/.

Not 9. Myndigheten för civilt försvar. (2026). *Kontinuitetshantering*. Hämtad 2026-10-01: https://www.mcf.se/sv/amnesomraden/beredskap-for-kris-och-krig/beredskap-for-aktorer/samhallsviktig-verksamhet/verktygslador/kontinuitetshantering/; Myndigheten för civilt försvar. (2026). *Nationella försörjningsanalyser*. Hämtad 2026-10-01: https://www.mcf.se/sv/amnesomraden/beredskap-for-kris-och-krig/beredskap-for-aktorer/forsorjningsberedskap/nationella-forsorjningsanalyser/.

Kapitel 5 behandlar den bedömning av förmågan inom det civila försvaret som görs enligt ett kompletterande underlag (enligt 14 § MSBFS 2024:5) som tagits fram av Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten. Kapitel 5 riktar sig till sektorsansvariga myndigheter, civilområdesansvariga länsstyrelser samt vissa hemvistmyndigheter för viktiga samhällsfunktioner. Även övriga RSB-redovisande myndigheter delges detta eftersom de kan komma att involveras i bedömningen, inte minst inom respektive beredskapssektor eller civilområde. Det kompletterande underlaget består, utöver själva kapitel 5, av ett separat förmågebedömningsverktyg i Excel (se avsnitt 5.3.1) samt ett scenario till stöd för förmågebedömningen i en separat bilaga (pdf).

Kapitel 2

Praktisk information

2. Praktisk information

I det här kapitlet finns praktisk information kring redovisningen av RSB 2027.

2.1 Mottagare och redovisningsdatum

Redovisning av RSB, inklusive det kompletterande underlaget för att bedöma förmågan inom det civila försvaret, ska göras senast vid utgången av september månad 2027. RSB ska redovisas till Regeringskansliet samt till Myndigheten för civilt försvar.

De beredskapsmyndigheter som ingår i en beredskapssektor ska även lämna sin RSB till den sektorsansvariga myndigheten. Länsstyrelser ska göra detsamma till den civilområdesansvariga länsstyrelsen.[10]

2.2 Frågor under arbetet

För frågor som rör RSB 2027, inklusive frågor om ingångsvärdena, kontakta Myndigheten för civilt försvar. Ta kontakt i första hand via rsa@mcf.se.

För frågor som rör hur redovisningen av RSB 2027 ska delges övriga mottagare hänvisas till respektive mottagare.

2.3 Sekretessbedömning

Myndigheten för civilt försvar bedömer att ingångsvärdena samt kompletterande underlag är öppna handlingar som inte innehåller någon sekretessbelagd information enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Med kompletterande underlag menas här det icke-ifyllda förmågebedömningsverktyget samt scenariot (enligt 14 § MSBFS 2024:5). För mer om förmågebedömningsverktyget se kapitel 5 och särskilt avsnitt 5.3.1.

Respektive myndighet ansvarar för sekretessbedömning samt säkerhetsskydds-klassificering av innehållet i sin RSB, samt för att ge uppgifterna det skydd som krävs vid hantering, lagring och överföring. Beakta informationens skyddsvärde i alla led. Kom ihåg att vid redovisning av RSB 2027, i förekommande fall, ange sekretessgrund och säkerhetsskyddsklass utifrån er sekretessbedömning. Ytterligare information om säker hantering i arbetet med förmågebedömnings-verktyget enligt 14 § MSBFS 2024:5 finns i själva verktyget.

Not 10. 19 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

2.4 Delgivning

RSB 2027 skickas till Myndigheten för civilt försvar i första hand via funktionsbrevlådan rsa@mcf.se. Skriv ”RSB 2027 [Myndighetsnamn]” i ämnesraden. Nedan presenteras i prioritetsordning tre alternativ för hur myndigheten kan skicka in de delar av er RSB som innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

1. **MGS**
   Om er myndighet har tillgång till MGS, skicka er redovisning i form av krypterade filer till kryptoexpedition@mcf.se med rsa@mcf.se på kopia. Märk meddelandet med ”RSB 2027 MCF 2026-14898”. Filerna krypteras med någon av de nycklar där Myndigheten för civilt försvar är nyckelansvarig verksamhet. Kontakta din organisations signalskyddsorganisation för hjälp med detta. Skriv ”RSB 2027 [Myndighetsnamn]” i ämnesraden.
2. **MGM**
   Om myndigheten inte har MGS, men har MGM (krypterad fax), faxas handlingen till 010-240 45 80 / 054-18 65 90.
3. **Personlig överlämning**
   Om myndigheten inte har MGS eller MGM läggs filerna på ett USB-minne. USB eller filerna får inte vara låsta. USB läggs i ett kuvert i försluten säkerhetspåse, märkt med ”RSB 2027 MCF 2026-14898”. Säkerhetspåsen överlämnas personligen till vakten i receptionen på Myndigheten för civilt försvar, Terminalvägen 14, 4 trappor i Solna. Maila till rsa@mcf.se när säkerhetspåsen är inlämnad. Ange säkerhetspåsens nummer i mailet.

Observera att det är möjligt att dela upp redovisningen i olika delar med information som har olika skyddsvärde eller som ska till olika mottagare, exempelvis att redovisa en öppen huvudredovisning samt en säkerhetsskyddsklassificerad bilaga. Likaså är det möjligt att exempelvis delge endast Försvarsmakten information som specifikt rör stödet till det militära försvaret vid redovisning av det kompletterande underlaget enligt 14 § MSBFS 2024:5 (se avsnitt 5.3.1).

Vänligen notera att Myndigheten för civilt försvar kommer att delge Försvarsmakten samtliga myndigheters redovisningar av det kompletterande underlaget enligt 14 § MSBFS 2024:5 (se vidare avsnitt 5.3.1) om inte skäl mot detta har framkommit från den redovisande myndigheten. Myndigheten för civilt försvar kommer vid behov även att delge Försvarsmakten hela eller delar av RSB-redovisningar som myndigheten bedöms vara i behov av för att kunna bedöma stödet till det militära försvaret. Detta sker efter samråd med berörd RSB-redovisande myndighet.

Öppen maskad version

Myndigheten för civilt försvar uppmanar redovisande myndigheter att även inkludera en öppen maskad version av sin RSB i redovisningen. Det underlättar arbetet med sekretessbedömning i framtagandet av NRSB, och särskilt om det skulle komma en begäran om utlämnande av handlingen. Vid en begäran av utlämnande kommer Myndigheten för civilt försvar att kontakta berörd myndighet som en del av sin sekretessbedömning.

Kapitel 3

Centrala begrepp

3. Centrala begrepp

I det här kapitlet beskrivs ett antal centrala begrepp inom risk- och sårbarhetsbedömning, inklusive hot, risk, sårbarhet och förmåga, samt hur de förhåller sig till varandra. Beskrivningarna ska ses som en komplettering till RSB-föreskrifterna[11] för att stödja analys och främja enhetliga, sammanhängande och användbara redovisningar.[12]

Begreppen presenteras var och en för sig. Där det är relevant beskrivs även hur begreppet förhåller sig till något av de övriga. Beskrivningarna följs av en figur som illustrerar hur alla begreppen hänger ihop i ett konceptuellt ramverk för risk- och sårbarhetsbedömning i både RSB och NRSB.

3.1 Hot

Hot – oönskade händelser eller förhållande som kan leda till skada för enskilda eller samhället.[13] Ett hot är alltså något som skulle kunna inträffa och leda till skada, men det finns många olika sätt på vilket hotet kan realiseras i en *oönskad händelse*. Det går inte att säkert förutsäga var, när, hur eller om hotet kommer att realiseras i en oönskad händelse och hur stora skadorna i så fall blir, varför det alltid finns en *osäkerhet* kopplat till hot. Inom krisberedskap och civilt försvar identifieras och analyseras främst sådana hot som kan ge upphov till fredstida krissituationer, höjd beredskap eller ytterst krig.

Exempel på hot kan vara stormar, värmeböljor, maritima olyckor, terrorattentat eller väpnade angrepp.

Not 11. MSBFS 2024:5 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om statliga myndigheters redovisning av risk- och sårbarhetsbedömningar*.

Not 12. 3 § MSBFS 2024:5: ”Redovisningen av risk- och sårbarhetsbedömningen bör ske i form av ett sammanhängande resonemang där bedömning av förmåga och sårbarheter görs utifrån identifierade hot och risker, och där sambandet mellan hot, risk, förmåga och sårbarhet framgår tydligt.”

Not 13. 2 § MSBFS 2024:5: ”Hot – oönskade händelser eller förhållanden som kan leda till skada för enskilda eller samhället.”

3.2 Värde

Värde – något som värdesätts av individer, organisationer eller samhället och som därför bör skyddas. Grunden till en *risk* är att det finns ett *hot* mot ett *värde*. Det kan också beskrivas som att om ett värde är exponerat för och mottagligt för de negativa konsekvenserna av en oönskad händelse så kan det skadas av hotet. Inom krisberedskap och civilt försvar är värden kopplade till grundläggande behov, fri- och rättigheter samt säkerhet, det mest fundamentala i samhället som måste skyddas även vid plötsliga och svåra påfrestningar.[14] Det finns ingen enhetlig förteckning över värden i samhället som beredskapen ska skydda. Ett antal värden kan dock utläsas ur målen för krisberedskapen, målet för det civila försvaret och målet för totalförsvaret.[15] De motsvarar i stort de vitala säkerhetsintressen som regeringen formulerat i den nationella säkerhetsstrategin.[16]

Exempel på värden är liv och hälsa, miljö och kulturarv, samhällets funktionalitet, samt Sveriges självständighet, suveränitet och territoriella integritet.

3.3 Sårbarhet

Sårbarhet – egenskaper eller bristande förmåga som innebär förhöjd sannolikhet för en oönskad händelse eller förhöjd mottaglighet för negativa konsekvenser av en händelse.[17] Sårbarheter kan vara rena fel och brister i sig, till exempel felaktigheter i en konstruktion eller svagheter i hur en infrastruktur eller verksamhet är utformad. Det kan också handla om inneboende egenskaper eller förhållanden i ett system, ett geografiskt område eller en del av samhället – något som är på ett visst sätt vilket blir problematiskt i förhållande till ett hot. Sårbarheten kan vara specifik för en viss typ av hot eller generell i förhållande till många olika typer av hot.

Exempel på sårbarheter är föråldrad eller otillräckligt underhållen infrastruktur, eller underbemanning inom en verksamhet. Det kan vara ett beroende av en enskild råvattentäkt i ett geografiskt område, eller att en verksamhet har små egna lager eller är beroende av enskilda leverantörer av en viss vara eller tjänst. Det kan också handla om att vissa delar av befolkningen (till exempel barn eller äldre) påverkas särskilt negativt av ett hälsohot.

Not 14. 8 § MSBFS 2024:5 använder formuleringen ”grundläggande värden”.

Not 15. Prop. (2025/26:1). *Budgetpropositionen för 2026, utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap*, s. 73–74; Prop. (2024/25:34). *Totalförsvaret 2025–2030*, s. 59, 62.

Not 16. Skr. (2023/24:163). *Nationell säkerhetsstrategi*, s. 7.

Not 17. 2 § MSBFS 2024:5.

3.4 Förmåga

Förmåga – att kunna förebygga att en oönskad händelse inträffar, hantera en händelse, eller hantera konsekvenserna av en händelse.[18] Förmåga kan delas upp i *förebyggande förmåga* och *responsförmåga*.

Förebyggande förmåga syftar till att minska sannolikheten för att en oönskad händelse ska inträffa eller minska exponeringen av ett värde för en händelse. En aktörs förebyggande arbete och åtgärder kopplat till ett hot påverkar hur ofta händelser inträffar, alternativt hur ofta ett värde påverkas av en händelse.

Exempel på förebyggande arbete och åtgärder är riktlinjer för skogsbruk vid förhöjd brandrisk, insatser för att bryta radikalisering till våldsbejakande extremism, eller att förlägga bebyggelse utanför potentiella översvämningsområden.

Responsförmåga är möjligheten att kunna åstadkomma något med syftet att positivt påverka utfallet av oönskade händelser.[19] En aktör använder *resurser* för att utföra *uppgifter* vilket ger *effekter* – att hantera oönskade händelser som inträffar och minska deras negativa konsekvenser. Uppgifter är det som ska åstadkommas och beror på händelsen samt aktörens roll och ansvar. Resurser – personal, kompetens, utrustning, anläggningar, lager, med mera som förmåga kan härledas till – kan i många fall mätas eller beskrivas. Effekter – skillnaden som förmågan gör vid en händelse jämfört med om den inte använts[20] – präglas av *osäkerhet*. Effekter kan dock bedömas på olika sätt, antingen i efterhand genom utvärdering efter en inträffad händelse, eller på förhand genom till exempel övningar, spel, tester eller scenarioanalys. Förberedande arbete är en viktig del av att skapa responsförmåga.

Exempel på responsförmåga är att kunna släcka en brand, skydda ett skyddsobjekt, reparera en skadad infrastruktur eller vårda skadade.[21] Observera att responsförmåga kan bestå av både passiva och aktiva förmågor. Till exempel kan fortifikatoriskt skydd av en infrastruktur minska konsekvenserna vid ett angrepp utan någon aktiv ”respons” – det kan anses vara en passiv skyddsförmåga.

Not 18. 2 § MSBFS 2024:5. ”Förmåga – att kunna förebygga att en oönskad händelse inträffar, hantera en händelse, eller hantera konsekvenserna av en händelse.” Ett alternativt sätt att uttrycka detta på är ”möjligheten att åstadkomma effekt med avseende på det skyddsvärda, eller möjligheten att åstadkomma effekt med avseende på mål”.

Not 19. Definitionen sammanfaller med *responsförmåga* i Lindbom & Tehler. (2020). *Enhetlig terminologi kring begreppet förmåga i det förebyggande och förberedande arbetet över hela hotskalan*. Lunds Universitet.

Not 20. Mer formellt kan effekt definieras som ”en förändring som inträffat som en följd av en vidtagen åtgärd och som annars inte skulle ha inträffat”. Se Lindbom & Tehler. (2020) *Enhetlig terminologi kring begreppet förmåga i det förebyggande och förberedande arbetet över hela hotskalan*, s. 8, 12. Lunds Universitet.

Not 21. Effekter skulle i dessa fall kunna vara hur stora områden som brandsläckning kan genomföras inom, hur väl skyddsobjektet skyddas mot ett angrepp eller hur många skadade som kan omhändertas.

3.5 Risk

Risk – en värdering av ett hot. Ett vanligt sätt att mäta eller uppskatta risk är att göra en sammanvägning av *sannolikheten* för att ett hot realiseras i en oönskad händelse och de *konsekvenser* händelsen kan leda till.[22] För att analysera och bedöma risk kan den oönskade händelsen beskrivas i termer av hur intensiv, varaktig och utbredd den kan tänkas vara. Detta kan göras genom en, eller flera olika, händelsebeskrivningar eller scenarier (se vidare i avsnitt 4.3.1).

Både sannolikhet och konsekvens som förknippas med risk påverkas även i hög grad av sårbarheter och förmågor. Exempelvis så kan sårbarheter leda till fler eller värre konsekvenser av oönskade händelser, och förmågor kan bidra till att minska sannolikheten för inträffade händelser eller till att minska konsekvenserna av dem.

Samtliga faktorer som är en del av begreppet risk förknippas också med *osäkerhet*. Det gäller såväl vad som kan hända, hur ofta förekommande eller troliga olika händelser är och vilka konsekvenserna av en händelse blir. Det innebär att även sårbarheter och förmågor är förknippade med osäkerhet. Osäkerhet kan uppskattas på olika sätt, till exempel sannolikhet för händelser eller osäkerhetsintervall för konsekvenser. Begreppet risk omfattar samtliga komponenter i ramverket som beskrivs i avsnitt 3.6 nedan.

Exempel på risker kan vara risken för ett kvalificerat cyberangrepp på en myndighets it-infrastruktur, risken för en storskalig kemikalieolycka i ett län eller risken för ett anfall mot Gotland.[23]

3.6 Ramverk

Figur 1 nedan är tänkt att illustrera de centrala begreppen och hur de hänger ihop med varandra i vad som kan kallas ett konceptuellt ramverk för risk- och sårbarhetsbedömning. Pilarna i figuren visar att något påverkar något annat.

Not 22. 2 § MSBFS 2024:5: ”Risk – en värdering av ett hot, vanligen utifrån en sammanvägning av sannolikheten för att en oönskad händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.”

Not 23. Se Typsituation 4 – Anfall mot Gotland. Myndigheten för civilt försvar & Försvarsmakten. (2026). *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:3, MCF0048, 978-91-7927-709-3.

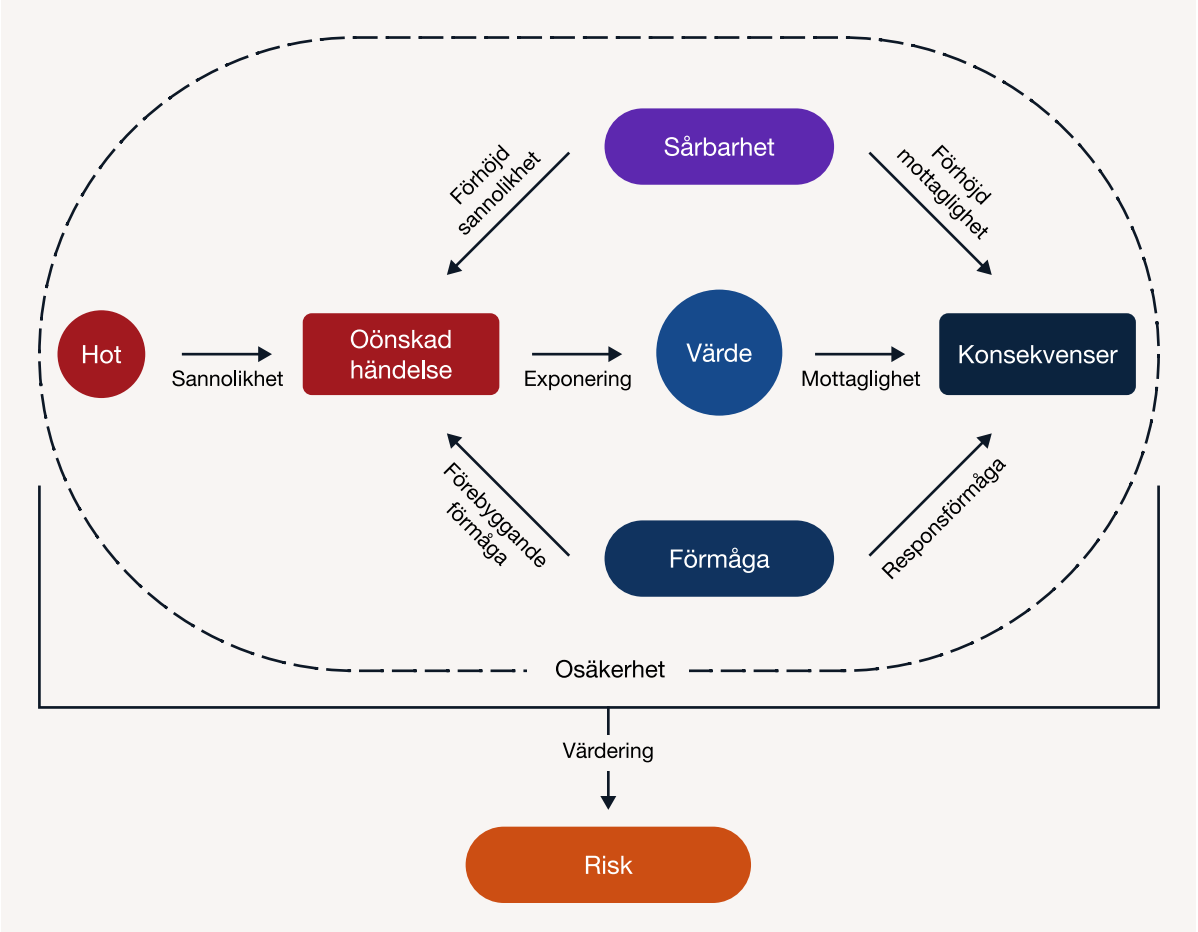
Exempel på hur ramverket kan läsas och användas i analysen

→ **Oönskade händelser – vad kan hända? Hur troligt är det?**
Vilka oönskade händelser som kan inträffa och hur sannolika de är påverkas av hur hotet/hoten ser ut (hotet realiseras i en händelse), vilka sårbarheter som finns (som förhöjer sannolikheten för en händelse) samt vilka förebyggande åtgärder som har vidtagits (för att minska sannolikheten). Alla dessa faktorer är förknippade med osäkerhet.

→ **Konsekvenser – vad blir konsekvenserna om det händer?**
Vilka konsekvenserna blir av en oönskad händelse påverkas av vilka värden som exponeras för händelsen, vilka sårbarheter som förhöjer mottagligheten för konsekvenserna samt vilken förmåga som finns att hantera händelsen och dess konsekvenser. Alla dessa faktorer är förknippade med osäkerhet.

→ **Risk – vilken sammanvägd risk utgör hotet?**
Vilken risk ett hot utgör bedöms utifrån en värdering av hotet – vanligtvis genom att uppskatta möjliga händelsers sannolikhet och konsekvens. Övriga delar av ramverket – inklusive sårbarhet, förmåga och osäkerhet – påverkar värderingen och kan vägas in på olika sätt i bedömningen.

Figur 1. Ramverk för risk- och sårbarhetsbedömning. Centrala begrepp och hur de hänger ihop.

Kapitel 4

Redovisning av risk- och sårbarhetsbedömning

4. Redovisning av risk- och sårbarhetsbedömning

I det här kapitlet beskrivs vad redovisningen av RSB 2027 enligt 1–13 §§ MSBFS 2024:5 bör innehålla samt var fokus bör läggas i de olika delarna av redovisningen. Ingångsvärden ges för redovisningen av hot, risker, sårbarheter, förmågor och åtgärder.

Statliga myndigheters RSB är ett viktigt underlag för NRSB, där varje RSB bidrar till den samlade nationella risk- och sårbarhetsbedömning som Myndigheten för civilt försvar tar fram för Sverige. Utifrån det perspektivet är det viktigt att redovisande myndigheter utgår ifrån sina ansvarsområden i RSB, och inte endast för myndighetens egen verksamhet. Redovisningen bör även fokusera på de ämnesområden där myndigheten har särskild kunskap[24] så att respektive myndighets RSB kan bidra till en nationell bild av hot, risker, sårbarheter, förmågor och åtgärder.

Under följande rubriker ges ingångsvärden för hur redovisningen av hot, risker, sårbarheter, förmågor och åtgärder kan läggas upp. För varje hot som väljs ut för redovisningen i RSB bör risk bedömas samt riskspecifika sårbarheter, förmågor och åtgärder redovisas. Eftersom hoten är en utgångspunkt för övriga delar i redovisningen kan myndigheter påverka redovisningens omfattning genom att göra ett noggrant urval. Tyngdpunkten i redovisningen bör ligga på hur risker, sårbarheter, förmågor och åtgärder tar sig uttryck specifikt för myndigheten och dess ansvarsområde i fråga. Mer generella beskrivningar av hot, risker, sårbarheter och förmågor kan begränsas till det som är nödvändigt för förståelsen.

Det ska framgå om avgränsningar gjorts[25] till exempel gällande ansvarsområdet, sektorn, organisatorisk nivå eller riskområden. Detta för att göra det tydligt vilka områden som bedömts och om det kan finnas informationsgap. Det ska även övergripande framgå vilka underlag som använts och om delar av redovisningen tagits fram i samverkan med andra aktörer. Detta för att göra det möjligt att värdera informationen i RSB i förhållande till annan information.

Not 24. Att en myndighet har särskild kunskap om ett hot kan exempelvis vara Folkhälsomyndighetens kompetens kring epidemier och Post- och telestyrelsens kompetens om störningar i elektronisk kommunikation. Myndigheterna får själva bedöma om de har särskild kunskap inom något hotområde som de vill använda som bas för sitt urval av redovisade hot.

Not 25. 5 § MSBFS 2024:5: ”I myndighetens redovisning ska det framgå om avgränsningar gjorts, vilka underlag som använts, och om delar av redovisningen tagits fram i samverkan med andra aktörer.”

4.1 Beskriv ansvarsområdet

Myndigheten ska översiktligt beskriva sitt ansvarsområde, och i förekommande fall dess roll i myndighetens beredskapssektor och tillhörande viktiga samhällsfunktioner.

Myndigheten ska även översiktligt beskriva vilken samhällsviktig verksamhet som utövas av myndigheten själv samt de typer av samhällsviktiga verksamheter som tillhandahålls av andra aktörer inom myndighetens ansvarsområde. Det senare kan vara allt från kommuner och regioner till näringslivet eller frivilligorganisationer.

Vad är ett ansvarsområde?

Ansvarsområde är det område myndigheten verkar inom och har något slags ansvar för. En myndighets ansvarsområde beskrivs i dess instruktion eller uppdrag enligt författning eller annan formell styrning. Ansvarsområdet går därmed utanför den egna myndighetens verksamhet. Det finns dock inga formella riktlinjer för hur en myndighets ansvarsområde ska ramas in eller beskrivas, utan detta måste utläsas från fall till fall ur myndighetens instruktion, regleringsbrev och övrig styrning. I ansvarsområdet ingår de viktiga samhällsfunktioner som myndigheten har ansvar inom.[26] För en länsstyrelse utgörs ansvarsområdet av länet.[27]

Exempel på ansvarsområden är tillsynsansvar eller samordningsansvar för aktörer som verkar inom ett visst område (till exempel elproducenter, telekomoperatörer eller livsmedelsproducenter) eller att tillhandahålla expertkunskap för ett visst område.

Not 26. 18 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap: ”Statliga myndigheter med ansvar inom en eller flera viktiga samhällsfunktioner och vars verksamhet har särskild betydelse för samhällets krisberedskap och totalförsvaret ska vara beredskapsmyndigheter.”

Not 27. Förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap.

4.2 Redovisa hot

De hot som redovisas i RSB ska vara sådana som myndigheten bedömer som allvarliga och som kan leda till fredstida krissituationer,[28] eller motsvarande situation under höjd beredskap eller ytterst krig. Redovisningen ska utgå från samhällsviktiga verksamheter inom myndighetens ansvarsområde och allvarliga hot mot dessa.[29] Redovisningen ska också omfatta allvarliga hot inom ansvarsområdet som har allvarlig påverkan på värden (se avsnitt 3.2).

Vid urval av de hot som kan vara relevanta att redovisa i RSB bör den redovisande myndigheten utgå från följande:

- de sju typsituationerna i *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*.[30] Typsituationerna ska användas som stöd i identifiering och urval av särskilt allvarliga militära hot i stället för de militära hot som beskrevs i NRSB 2025,[31]
- övriga särskilt allvarliga hot i NRSB 2025[32] som är relevanta utifrån myndighetens verksamhet och ansvarsområde,
- ytterligare hot som identifierats i den egna risk- och sårbarhetsanalysen som kan uppstå inom myndighetens egen verksamhet eller ansvarsområde, som kan anses allvarliga för Sverige,[33]
- andra hot som identifierats i den egna risk- och sårbarhetsanalysen som har sitt ursprung utanför den egna verksamheten eller ansvarsområdet, som kan anses allvarliga för Sverige.

Utifrån punkterna ovan kan den redovisande myndigheten skapa en bruttolista av hot. Utifrån dessa kan myndigheten bedöma vilka hot som ska inkluderas i myndighetens RSB.

Not 28. Med fredstida krissituationer avses, enligt 6 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap, situationer som
- avviker från det normala,
- drabbar många människor, stora delar av samhället eller hotar grundläggande värden,
- innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning av viktiga samhällsfunktioner, och
- kräver samordnade och skyndsamma åtgärder från flera aktörer.

Not 29. Myndigheten för civilt försvar. (2026). *Lista med de viktigaste samhällsfunktionerna – Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap*. MCF0018 – februari 2026.

Not 30. Myndigheten för civilt försvar & Försvarsmakten. (2026). *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:3, MCF0048, 978-91-7927-709-3.

Not 31. De sju typsituationerna skapar förutsättningar för att det svenska beredskapssystemet har en gemensam bild av hur en militär konflikt kan gestaltas. Det är därför bättre om myndigheterna i sin RSA respektive RSB fokuserar sin analys, vidareutveckling och rapportering av militära hot och risker på relevanta delar av typsituationerna, istället för de militära hoten som framställdes i NRSB 2025.

Not 32. MSB. (2025). *Nationell risk- och sårbarhetsbedömning (NRSB) 2025*, s. 27. MSB2585 – april 2025.

Not 33. Exempel på sådana hot skulle för Strålsäkerhetsmyndigheten kunna vara kärnteknisk olycka, för Folkhälsomyndigheten epidemier och för SVA och Jordbruksverket epizootier. I dessa fall kan redovisningen med fördel utveckla informationen om själva hotet i högre grad än för andra hot.

Av praktiska skäl kommer en redovisning av analyserad risk (se avsnitt 4.3) endast kunna göras för ett urval av hoten. Myndigheten behöver därför göra en bedömning av vilka hot som ska analyseras och redovisas närmre. Myndigheten för civilt försvar föreslår att den redovisande myndigheten i första hand fokuserar på sådana hot och risker där myndigheten själva besitter tillräcklig kunskap för att kunna analysera sannolikhet och konsekvens. Troligen sammanfaller ett sådant urval ofta med de typer av hot som omfattas av myndighetens ansvarsområde, eller sådana hot som särskilt påverkar ansvarsområdet.

4.3 Redovisa risk

För de hot som myndigheten väljer att redovisa i RSB ska även analyserad risk som kan kopplas till hotet redovisas. Redovisningen av riskanalysen bygger på tre sammanhängande delar:

- en *händelsebeskrivning* av hur ett hot kan realiseras i en händelse,
- en uppskattning och *bedömning av sannolikheten* för att händelsen inträffar,
- samt en uppskattning och *bedömning av konsekvenser* av den inträffade händelsen.

Observera att ett hot kan ha flera olika händelsebeskrivningar och bedömningar av sannolikhet och konsekvenser kopplade till dessa. Det kan vara särskilt aktuellt för myndigheter med expertkunskap inom ett område som kan vilja fördjupa sin redovisade RSB inom en specifik kategori av hot och risker.

I följande avsnitt beskrivs hur respektive del av riskanalysen bör redovisas i RSB.[34]

4.3.1 Händelsebeskrivning

Risk bör redovisas som en bedömning av sannolikheten för att ett hot resulterar i en oönskad händelse, i kombination med de konsekvenser på olika värden som denna händelse kan ha.

För att redovisa en sådan sannolikhets- och konsekvensanalys rekommenderar Myndigheten för civilt försvar att analysen baseras på en händelsebeskrivning. Händelsebeskrivningen ska utgöra inramningen för bedömningen av händelsens sannolikhet och konsekvenser. Händelsen bör helst kunna ses som en *värsta trovärdig händelse*, det vill säga en allvarlig händelse med låg sannolikhet men som ändå rimligen kan inträffa och därför är relevant för beredskapssystemet att beakta. Händelsebeskrivningen ska fokusera på att definiera antaganden om konsekvensdrivande egenskaper i händelsen – det vill säga sådant som påverkar händelsens intensitet, utbredning och varaktighet.

Not 34. Denna uppdelning i tre huvudsakliga analytiska komponenter utgör en grund att stå på för att förenkla själva redovisningen i RSB. När det kommer till den faktiska analysen av samtliga tre komponenter kommer dessa ofrånkomligen inkludera och påverkas av övriga delar inom en riskbedömning, såsom sårbarhet, förmåga och åtgärder. Mer om det framkommer under respektive avsnitt i texten.

För exempelvis hotet storm kan sådana konsekvensdrivande egenskaper vara vindstyrka, utbredningsområde, samt hur länge stormen håller i sig. För typsituationerna från *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*, kan de konsekvensdrivande egenskaperna beskrivas genom en vidareutvecklad händelsebeskrivning anpassad för myndighetens ansvarsområde och behov för riskanalysen. Exempelvis kan intensitet beskrivas i vilka och hur många vapensystem som används, utbredning i hur många eller vilka län som direkt påverkas, och varaktighet i hur länge angrepp pågår.

I NRSB 2025 kallas händelsebeskrivningar för *gestaltningar* och sådana redogörs för de hot som bedömts vara särskilt allvarliga för Sverige. Dessa gestaltningar kan användas som händelsebeskrivningar av myndigheterna i sin RSB-redovisning, eller anpassas så att de är relevanta för den egna myndighetens ansvarsområde och analys[35]. I övrigt bör de händelsebeskrivningar som riskanalysen baseras på beskrivas utifrån myndighetens eget ansvarsområde.[36]

Händelsebeskrivningen är utgångspunkten för att kunna göra en bedömning men bör inte vara mer omfattande än nödvändigt. Tyngdpunkten i redovisningen bör istället ligga på resonemang om och bedömning av sannolikhet, konsekvens, sårbarhet och förmåga.

4.3.2 Konsekvensbedömning

Konsekvenserna för respektive hot bör redovisas utifrån händelsebeskrivningen och dess påverkan på olika värden i samhället. Värden som är relevanta i beredskapssammanhang kan härledas från målen för krisberedskapen respektive målet för det civila försvaret och målet för totalförsvaret (se avsnitt 3.2). I NRSB 2025 sammanfattades dessa till följande värden:[37]

- Människors liv och hälsa.
- Samhällets funktionalitet[38].
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.
- Miljö[39] och ekonomiska värden.
- Nationell suveränitet.

Not 35. Observera att de sju typsituationerna i *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030* ska användas som urval av relevanta militära hot, istället för de fyra militära hoten i NRSB 2025.

Not 36. Mer information om hur sådana händelsebeskrivningar kan tas fram finns i NRSB 2025. MSB. (2025). *Nationell risk- och sårbarhetsbedömning (NRSB) 2025*, s. 166–167. MSB2585 – april 2025.

Not 37. I NRSB 2025 kallas dessa för samhällets skyddsvärden. I utvecklingsarbetet inom NRSB 2028 kommer de beskrivas mer öppet som värden och tydligare härledas ur målen för krisberedskapen respektive målet för det civila försvaret och målet för totalförsvaret samt den nationella säkerhetsstrategin.

Not 38. Värdet samhällets funktionalitet utgår från de viktigaste samhällsfunktionerna, vilka är definierade i senaste upplagan av Myndigheten för civilt försvar. (2026). *Lista med de viktigaste samhällsfunktionerna – Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap*. MCF0018 – februari 2026.

Not 39. I värdet ”miljö” i NRSB 2025 ingår både natur- och kulturmiljöer.

Myndigheten bör fokusera sin redovisning på de konsekvenser som medför allvarlig påverkan på sådana värden som omfattas av myndighetens verksamhet och ansvarsområde och som är relevanta i beredskapssammanhang.

Konsekvenserna bör beskrivas och en bedömning av omfattningen av konsekvenserna bör framgå. Omfattningen av konsekvenser kan redovisas i kvantitativa mått med hjälp av procentsatser, andelar eller absoluta tal. Även kvantitativa intervall kan anges. Ett exempel på en konsekvens av en storm kan vara utebliven elförsörjning för 75–85 procent av hushållen i landsbygdsmiljöer inom ett angivet område under två veckors tid. Andra kvantitativa mått på konsekvenser kan vara antal skadade vid en given händelse, eller antal hektar skog som brinner vid en skogsbrand och hur stora samhällsekonomiska kostnader det medför.

Konsekvenser kan även redovisas i olika nivåer av allvarlighetsgrad såsom *begränsad*, *omfattande* eller *katastrofal*. Allvarlighetsgraden behöver då definieras så att det går att utläsa vad nivåerna faktiskt motsvarar – till exempel hur många skadade som motsvarar nivån *omfattande*.

Det går också att använda mer kvalitativa kriterier för sådana konsekvenser som inte enkelt låter sig mätas – till exempel konsekvenser för mänskliga fri- och rättigheter. Kvalitativa konsekvenskriterier behöver också ha tydliga nivåindelningar och förklaras med exempel och stöd i hur de ska tolkas.

Sårbarheter och förmågor – samt i förlängningen vidtagna åtgärder – påverkar också de uppskattade konsekvenserna. I praktiken kan det innebära att myndighetens bedömning av konsekvenserna av en händelse ändras efter att ha identifierat sårbarheter, bedömt förmågan och vägt in resultatet av vidtagna åtgärder inom ansvarsområdet. Sådana förändringar sedan förra redovisningstillfället bör kommenteras.[40]

Fördjupat bedömningsstöd – använda konsekvensbedömningsvariabler från NRSB 2025

I NRSB 2025 har ett antal konsekvensbedömningsvariabler[41] tagits fram för att uppskatta hur allvarliga konsekvenserna på värden som är relevanta i beredskapssammanhang kan bli. Konsekvensbedömningsvariablerna används för att på ett systematiskt och jämförbart sätt kunna kvantifiera, beskriva, bedöma och jämföra hur allvarliga konsekvenser blir på nationell nivå utifrån en given händelse.

Not 40. 9 § MSBFS 2024:5: ”Myndigheten ska kommentera förändringar som skett sedan förra redovisningstillfället avseende hot, risker, sårbarheter och förmåga.”

Not 41. MSB. (2025). *Nationell risk- och sårbarhetsbedömning (NRSB) 2025*, s. 167–170. MSB2585 – april 2025.

Variablerna utgår från olika värden som samhället vill skydda. För människors liv och hälsa är exempelvis en variabel *antal döda personer* vid en oönskad händelse. Variabler för att uppskatta konsekvenser på samhällets funktionalitet är exempelvis *antal personer som drabbas av elavbrott* och *förlorad uppkoppling* till internet och annan kommunikation. I Tabell 1 framgår några exempel på konsekvensbedömningsvariabler med tillhörande allvarlighetsgrader från NRSB 2025[42]. Notera att det finns fler värden och variabler i NRSB 2025 än de som ges som exempel här.

Tabell 1. Exempel från NRSB 2025 på konsekvensbedömningsvariabler. De tillhörande allvarlighetsgraderna för respektive variabel är ansatt för bedömning på nationell nivå.[43]

Värde	Variabel	Allvarlighetsgrad				
		Begränsade	Betydande	Allvarliga	Mycket allvarliga	Katastrofala
Liv och hälsa	Antal döda personer	> 1	> 5	> 30	> 100	>500
Samhällets funktionalitet	Elavbrott, antal drabbade personer och tid	> 5 000 > 6 H	> 25 000 > 12 h	> 100 000 > 12 h	> 250 000 > 24 h	> 1 000 000 > 3 dygn
Ekonomiska värden	Samhälls-ekonomiska kostnader, SEK	> 50 miljoner	50–500 miljoner	0,5–5 miljarder	5–50 miljarder	> 50 miljarder

Myndigheter kan använda sig av konsekvensbedömningsvariablerna från NRSB 2025 i sin RSB, antingen som de är eller som inspiration för det egna arbetet med konsekvensbedömningar. Framförallt kan justeringar av de kvantitativa allvarlighetsgraderna behövas för att variablerna ska vara användbara inom kontexten för myndighetens eget ansvarsområde.

Ett exempel på en sådan justering kan vara att en länsstyrelse anpassar allvarlighetsgraderna för antal döda till den befolkningsmängd som faktiskt återfinns i länet. Ett annat exempel på justering för en beredskapsmyndighet kan vara att utgå från den ekonomiska ram som den egna verksamheten förvaltar och anpassa allvarlighetsgraderna för samhällsekonomiska kostnader därefter. Det är dock önskvärt att myndigheterna är konsekventa i respektive variabels allvarlighetsgrader och använder samma indelning på allvarlighetsgraderna i bedömningen av samtliga risker som redovisas inom RSB. Detta för att behålla systematik och jämförbarhet mellan olika hot och deras konsekvensbedömningar.

Not 42. MSB. (2025). *Nationell risk- och sårbarhetsbedömning (NRSB) 2025*, s. 167–170. MSB2585 – april 2025.

Not 43. Myndigheter bör tillse att allvarlighetsgraderna är anpassade efter sitt eget ansvars- och verksamhetsområde.

Exempel – använda konsekvensvariablerna från NRSB 2025

I exemplen nedan används bara en konsekvensvariabel för respektive risk. Alla konsekvensvariabler kan dock användas som stöd i konsekvensbedömningen för en och samma givna händelse.

→ En myndighet redovisar den bedömda risken kopplad till en storskalig transportolycka. Myndigheten använder konsekvensvariabeln *antal döda* i konsekvensbedömningen med samma kvantitativa allvarlighetsgrader som i NRSB 2025. Myndigheten uppskattar att antal döda i samband med transportolyckan kan bli 100-tals döda, men troligen färre än 500. Bedömningen blir då *Mycket allvarliga* konsekvenser.

→ En myndighet redovisar den bedömda risken kopplad till ett kvalificerat cyberangrepp mot sin it-miljö. Myndighetens it-verksamhet är av stor vikt för elförsörjningen i Sverige och konsekvenserna på variabeln *elavbrott* är därför relevant. Myndigheten använder samma kvantitativa allvarlighetsgrader för variabeln som återfinns i NRSB 2025 eftersom deras verksamhet påverkar hela den nationella elförsörjningen.

→ En länsstyrelse redovisar den bedömda risken kopplad till en översvämning i länet. Länsstyrelsen använder konsekvensvariabeln *samhällsekonomiska kostnader*, men med anpassning till länets befolkning och ekonomi. Länsstyrelsen bedömer att kostnaderna för översvämningen skulle bli cirka 15–20 miljarder kronor. Det motsvarar *Mycket allvarliga* konsekvenser i NRSB 2025. Länsstyrelsen har dock anpassat allvarlighetsgraderna och satt gränsen för katastrofala kostnader vid kostnader på över 10 miljarder kronor. Länsstyrelsen redovisar bedömningen i sin RSB antingen som 15–20 miljarder kronor, eller som *Katastrofala* konsekvenser med en tydlig förklaring av vad den allvarlighetsgraden motsvarar i RSB:n.

4.3.3 Sannolikhetsbedömning

Sannolikheten för den beskrivna händelsen bör redovisas. Att bedöma sannolikheten för att ett hot realiseras i en händelse är komplext varför redovisningen kan göras som ett resonemang. Om statistisk och annan data finns kring förekomsten av hotet och vilka risker som kan kopplas därtill bör de redovisas. Stöd för hur en sannolikhetsbedömning redovisas kan också tas från NRSB 2025.[44]

Precis som för konsekvensbedömningen påverkar även sårbarhet, förmåga och i förlängningen potentiellt också vidtagna åtgärder den uppskattade sannolikheten för händelsen. Sådana förändringar sedan förra redovisningstillfället bör kommenteras.[45]

Not 44. MSB. (2025). *Nationell risk- och sårbarhetsbedömning (NRSB) 2025*, s. 171. MSB2585 – april 2025.

Not 45. 9 § MSBFS 2024:5: ”Myndigheten ska kommentera förändringar som skett sedan förra redovisningstillfället avseende hot, risker, sårbarheter och förmåga.”

Både sannolikhets- och konsekvensbedömningar är förknippade med osäkerheter. Osäkerheterna i bedömningarna bör framgå på lämpligt sätt, till exempel genom resonemang eller genom att redovisa bedömningarna i osäkerhetsintervall.

4.4 Redovisa sårbarheter

Sårbarheter bör redovisas i förhållande till de identifierade hoten. Dessa sårbarheter är sådana egenskaper, förhållanden eller omständigheter, främst inom det egna ansvarsområdet eller verksamheten, som antingen ökar sannolikheten för att en oönskad händelse ska inträffa, eller som gör att konsekvenserna blir värre om händelsen inträffar (se avsnitt 3.3). Myndigheternas identifiering och beskrivning av sårbarheter utgör en viktig del av redovisningen av RSB och för den nationella bedömningen av sårbarheter.

Redovisningen av sårbarheter bör innehålla övergripande beskrivningar av vad sårbarheten består av, och hur den påverkar sannolikhet och konsekvenser för de bedömda riskerna. Hur sårbarheten påverkar sannolikhet eller konsekvenser för en händelse kan beskrivas med ett resonemang eller mer kvantitativt.

Sårbarheter kan vara specifika för vissa hot eller kategorier av hot. De kan också vara mer generella för alla eller de flesta identifierade hot. Om myndigheterna vill kan redovisningen av sårbarheter delas upp i hot- eller riskspecifika kategorier såväl som i sårbarheter av mer generell karaktär.

Identifierade sårbarheter bör kopplas till åtgärder där så är möjligt (se avsnitt 4.6).

4.5 Redovisa förmåga

Förmåga bör redovisas i förhållande till de identifierade hoten. När det gäller förebyggande förmåga bör beskrivningen innehålla vilket arbete som görs för att förebygga en händelse. När det gäller responsförmåga bör beskrivningen omfatta vilka resurser som finns och vilka effekter som bedöms kunna åstadkommas när en händelse och dess konsekvenser hanteras med dessa resurser (se avsnitt 3.4).

4.5.1 Beskrivningar av förmåga

Sådana förmågor som är specifika för särskilda hot bör beskrivas i förhållande till hotet och risken. Till exempel kan alla relevanta förmågor i förhållande till risken för en omfattande översvämning beskrivas tillsammans – såsom användning av avledningskanaler, pumpar och översvämningsbarriärer. Även återställnings-förmåga bör beskrivas.

Myndigheten bör även beskriva om det saknas förmågor som vore lämpliga att utveckla i förhållande till de beskrivna hoten eller om det finns brister i den nuvarande förmågan – till exempel otillräckligt med resurser i form av personal, teknik, utrustning, reparationsmateriel och reservdelar, kompetens, eller andra begränsande faktorer.

Andra förmågor som är relevanta i förhållande till alla eller merparten identifierade hot kan istället beskrivas samlat utefter relevanta kategorier – till exempel ledning och samverkan, krigsorganisation och personalförsörjning, cybersäkerhet, fysiskt skydd, reparationsberedskap eller försörjningsberedskap. Även här bör styrkor och svagheter beskrivas och hur de bidrar till eller minskar möjligheten att hantera händelser och deras konsekvenser.

4.5.2 Övergripande styrkor och svagheter i förmågan

Redovisningen ska innehålla en övergripande bedömning av myndighetens förmåga och förmågan inom ansvarsområdet utifrån de hot och risker som har identifierats.[46] Bedömningen av förmåga bör göras i form av en övergripande beskrivning och ett resonemang om styrkor och svagheter i förmågan. Beskriv även om det har skett viktiga förändringar sedan förra redovisningstillfället.

Identifierade förmågebrister bör kopplas till åtgärder – antingen pågående och planerade åtgärder eller behov av ytterligare åtgärder (se avsnitt 4.6).

4.5.3 Förmåga inom krisberedskap respektive civilt försvar

Det fokus som för närvarande finns på att bedöma förmågan inom det civila försvaret och att integrera denna bedömning i NRSB 2028 kräver ett relativt omfattande analysarbete på nationell nivå. Detta innebär att förmågor som specifikt rör krisberedskap och hantering av fredstida krissituationer inte kommer att kunna analyseras och bedömas på samma systematiska sätt i NRSB 2028.

När det gäller fredstida hot och risker kan myndigheten i RSB 2027 därför begränsa redovisningen till att mer översiktligt beskriva förmågor som är särskilt viktiga kopplade till de identifierade hoten. Istället kan mer utrymme i redovisningen ges åt att beskriva förmågor kopplade till uppgifter inför och vid höjd beredskap och krig. Myndigheten bör dock beskriva hur resurser för civilt försvar bidrar till krisberedskapen inom ansvarsområdet och förmågan att hantera även de fredstida hoten.[47]

Not 46. 8 § MSBFS 2024:5: ”Redovisningen ska inkludera en bedömning av myndighetens förmåga och förmågan inom ansvarsområdet utifrån de hot och risker som identifierats.”

Not 47. Enligt 2 § lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap skall totalförsvarsresurser utformas så att de även kan användas vid internationella fredsfrämjande och humanitära insatser och stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället.

4.5.4 Förmågebedömning i ordinarie RSB (8 §) respektive i det kompletterande underlaget (14 §)

Alla myndigheter ska redovisa en bedömning av förmågan hos den egna myndigheten och inom myndighetens ansvarsområde i sin ordinarie RSB enligt 8 § MSBFS 2024:5. Därutöver ska sektorsansvariga myndigheter, civilområdesansvariga länsstyrelser samt vissa beredskapsmyndigheter som är hemvistmyndigheter för viktiga samhällsfunktioner i RSB 2027 redovisa förmåga inom det civila försvaret utifrån ett kompletterande underlag enligt 14 § MSBFS 2024:5 (se kapitel 5).

Förmågebedömningen enligt 8 § redovisas av alla RSB-redovisande myndigheter. Myndigheterna redovisar utifrån myndighetens verksamhet och myndighetens ansvarsområde och i förhållande till de hot och risker – både fredstida och de som är kopplade till höjd beredskap och krig – som den redovisande myndigheten har identifierat som relevanta för att tas med i RSB 2027. Bedömningen gäller både krisberedskap och civilt försvar.

Förmågebedömningen enligt 14 § redovisas av sektorsansvariga myndigheter, civilområdesansvariga länsstyrelser samt av vissa beredskapsmyndigheter som utgör hemvistmyndigheter för viktiga samhällsfunktioner som inte har en hemvist i en sektor. Dessa utpekade myndigheter redovisar samlat för alla relevanta aktörer inom respektive sektor, civilområde eller viktig samhällsfunktion utanför sektorsstrukturen. Fokus för bedömningen är helt och hållet på förmåga inom det civila försvaret. Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten har från nationell nivå brutit ner den samlade förmågan inom det civila försvaret i olika bedömningsgrunder (uppgifter och indikatorer, se avsnitt 5.3.2). Detta för att så enhetligt och jämförbart som möjligt kunna bedöma förmågan på övergripande samhällsnivå, på civilområdesnivå och beredskapssektorsvis. De utpekade myndigheterna ska använda ett gemensamt scenario baserat på de sju dimensionerande typsituationerna i *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030* för att ytterligare stärka möjligheterna att enhetligt och jämförbart bedöma förmågan nationellt och på civilområdesnivå.

Förmågebedömningarna enligt 8 § respektive 14 § görs därför på olika nivåer i beredskapsstrukturen och med delvis olika fokus och redovisande myndigheter. Den förra gäller både krisberedskap och civilt försvar medan den andra fokuserar helt på civilt försvar.

4.5.5 Förmågebedömningarna enligt 8 § och 14 § bör samordnas

Utpekade myndigheter med ansvar att redovisa en förmågebedömning enligt 14 § (se kapitel 5) behöver inte redovisa samma information i sin ordinarie RSB. I stället kan myndigheten hänvisa till information den angett i det kompletterande underlaget – det vill säga till den information som angetts i förmågebedömningsverktyget (se avsnitt 5.3.1).[48] Däremot kan redovisningen enligt 8 § innehålla ytterligare information om förmåga som myndigheten bedömer vara relevant, till exempel förmåga kopplat till fredstida hot och risker inom ansvarsområdet. Redovisningen enligt 8 § ska dock fortfarande innehålla en övergripande bedömning av myndighetens och ansvarsområdets förmåga utifrån identifierade hot och risker i myndighetens ordinarie RSB (se avsnitt 4.5.2).

Övriga beredskapsmyndigheter och andra RSB-redovisande myndigheter förväntas stödja utpekade myndigheter med ansvar att redovisa en förmågebedömning enligt 14 §. Stödet kan exempelvis innefatta att lämna information som myndigheten har tillgänglig eller att delta på möten, workshops eller andra arbetsmoment i analysen. Övriga myndigheter bör även vid behov och i den utsträckning det är möjligt utforma sina beskrivningar och bedömningar av förmåga enligt 8 § MSBFS 2024:5 så att de bidrar till bedömningarna enligt 14 § MSBFS 2024:5. Det kan handla både om vilken information som inhämtas från respektive myndighets ansvarsområde och hur redovisningarna utformas (se kapitel 5).

4.6 Redovisa åtgärder

Redovisningen ska även innefatta åtgärder.[49] Inom ramen för RSB är en åtgärd en insats för att lösa ett problem, förbättra en situation eller uppnå ett specifikt mål. Åtgärder bör redovisas tydligt på ett sätt så att det framgår dels *vad åtgärden består av* dels *vad den ska resultera i*.

Åtgärder som myndigheten tidigare har redovisat i den *särskilda redovisningen för civilt försvar*[50] behöver inte redovisas en gång till i RSB. Det räcker att hänvisa till den särskilda redovisningen för civilt försvar. Myndigheten kan dock välja att ändå redovisa sådana åtgärder inom ansvarsområdet som är relevanta i förhållande till de specifika hot och risker som identifierats i RSB.

Not 48. Sådana hänvisningar kan med fördel nyttja de unika identifieringskoderna i förmågebedömningsverktyget (se avsnitt 5.3.1), så kallade BG–ID, som varje bedömningsgrund (se avsnitt 5.3.2) har försetts med för att slippa kopiera och klistra in text från förmågebedömningsverktyget till RSB.

Not 49. Se 11–13 §§ MSBFS 2024:5.

Not 50. I den särskilda redovisning för civilt försvar som beredskapsmyndigheterna årligen ska lämna ska det framgå vilka huvudsakliga åtgärder som myndigheten har genomfört inom sitt ansvarsområde för att höja det civila försvarets förmåga inför höjd beredskap. Regeringsbeslut Fö2024/02054. *Inriktning för civilt försvar 2025–2030*, s. 2–3. Se även Myndigheten för civilt försvar. (2026). *Instruktion avseende beredskapsmyndigheternas särskilda redovisning för civilt försvar 2026*. MCF 2026-07459.

4.6.1 Åtgärder i olika faser

Redovisningen av åtgärder ska skilja på vilka faser som åtgärderna befinner sig i. Använd faserna vidtagna, planerade och påbörjade, samt behov av ytterligare åtgärder.

- **Vidtagna åtgärder** betyder att åtgärden har genomförts.
- **Planerade och påbörjade åtgärder** betyder att åtgärden är tids- och resurssatt för att genomföras. Den håller antingen på att genomföras eller ska påbörjas vid en angiven tid. Exempelvis kan den finnas med i myndighetens verksamhetsplan och vara budgeterad. Planerade och påbörjade åtgärder bör också ha en beräknad tid för genomförande (slutår).
- **Behov av ytterligare åtgärder** betyder nya åtgärder som skulle kunna genomföras. De bör ha en uppskattad kostnad i det fall åtgärderna kräver ytterligare finansiering. Det bör framgå vem som behöver genomföra åtgärden och vilken prioritet respektive åtgärdsbehov har.

4.6.2 Hur åtgärder beskrivs

Åtgärder och deras förväntade resultat ska ha en tydlig koppling till identifierade problem – risker, sårbarheter och förmågebrister – och inte vara frikopplade från den övriga redovisningen. Kopplingen kan göras genom att åtgärderna redovisas i anslutning till problemen. Den kan även göras genom att de redovisas i ett eget avsnitt med tydliga hänvisningar till den risk, sårbarhet eller förmågebrist som de kopplar till.

Undvik att redovisa flera olika åtgärder i klump. Skriv till exempel inte om reservkraft, krigsorganisation, lagerutrymme och plan för nödvatten i samma mening, utan beskriv en i taget. Dela inte upp enskilda åtgärder i flera moment. Till exempel bör inte en övning delas upp i planering, utbildning, genomförande och utvärdering. I den mån myndigheterna redovisar åtgärder hos andra aktörer inom ansvarsområdet kan dessa vid behov beskrivas mer övergripande. En beskrivning av utvecklingsarbeten, arbetsformer och samverkansgrupper är i sig inte exempel på åtgärder. Se Tabell 2 för exempel på verksamhet som bör redovisas som åtgärder och vad som inte bör det.

Tabell 2. Exempel på vad som utgör respektive inte utgör åtgärder inom ramen för RSB.

Exempel på åtgärder	Genomförd verksamhet som inte redovisas som åtgärder
Ta fram en ny beredskapsplan	Revidera befintliga planer och rutiner
Anskaffa reservkraft	Funktionstesta befintlig reservkraft
Upprätta lager eller utökat lagerhållning	Omsätta befintliga lager
Genomföra en större övning	Genomföra mindre övning som återkommer rutinmässigt
Höja kompetensen hos personal genom utbildning	Obligatoriska utbildningar för nyanställda
Starta upp ett nätverk eller forum för samverkan som inte fanns tidigare	Delta på regelbunden nätverksträff
Hålla en regional samverkanskurs	Genomföra regelbundna sambandsprov
Teckna nya beredskapsavtal	Utveckla processen för kontinuitetshantering
Producera ett nytt analysarbete, exempelvis en försörjningsanalys	Regelbunden redovisning/rapportering av analysarbete
Stärka eller bygga ny infrastruktur	Löpande underhåll av infrastruktur

4.6.3 Sammanställning av åtgärder

Åtgärderna bör redovisas sammanställt i en numrerad lista eller i en tabell med numrerade rader. Detta är viktigt för att Myndigheten för civilt försvar ska kunna sammanställa åtgärderna på nationell nivå. Det gäller oavsett om åtgärderna även tagits upp i löptext i redovisningen.

Myndigheten för civilt försvar avser att ta fram ett särskilt verktyg för att underlätta arbetet med åtgärder och myndigheters eventuella behov att kunna inventera och överblicka åtgärder. Åtgärder är centrala i flera olika processer, varav en är den särskilda redovisningen för civilt försvar som regeringen efterfrågar. Myndighetens ambition är att skapa en så enkel och ändamålsenlig process för åtgärder som möjligt inom ramen för RSB.[51]

Not 51. Notera att detta är något annat än det förmågebedömningsverktyg som hänvisas till i kapitel 5.

4.7 Förslag på disposition för RSB

Nedan följer ett förslag på disposition som kan användas som en utgångspunkt i myndighetens utformning av sin RSB. Dispositionen visar ett sätt att utforma redovisningen som svarar mot kravet i föreskrifterna att redovisningen bör utgöra ett sammanhängande resonemang där sambandet mellan hot, risk, sårbarhet och förmåga framgår tydligt.[52] I förekommande fall finns hänvisning till de paragrafer i RSB-föreskrifterna som avsnittet har tydligast koppling till.

A. Inledning
(3–5 §§)

- Syfte med redovisningen samt målgrupp
- Avgränsningar
- Underlag
- Samverkan med andra aktörer

B. Ansvarsområde och samhällsviktig verksamhet
(8–10 §§)

- Beskrivning av ansvarsområdet/länet samt regionala förhållanden
- Myndighetens roll i en beredskapssektor
- Viktiga samhällsfunktioner med koppling till ansvarsområdet/länet
- Egen samhällsviktig verksamhet
- Samhällsviktiga verksamheter hos andra aktörer inom ansvarsområdet/länet

C. Hot
(8–10 §§)

- Identifierade hot
- Varför de är relevanta för ansvarsområdet/länet samt för samhället i stort
- Förändringar i riskbilden sedan förra redovisningen

D. Riskbedömning
(8–10 §§)

Risk A

- Riskanalys: händelsebeskrivning, konsekvenser och sannolikhet
- Sårbarheter: brister, beroenden, känsligheter i förhållande till händelsen
- Förmågor: styrkor och svagheter i förebyggande förmågor och responsförmågor
- Förändringar sedan förra redovisningen

Not 52. 3 § MSBFS 2024:5.

Risk B
Följer samma struktur som risk A.

Risk C
Följer samma struktur som risk A.

[…]

E. Sårbarheter
(8–10 §§)
Sårbarheter som utifrån riskbedömningen kan anses vara generella i förhållande till många eller alla identifierade hot.

F. Förmåga
(8–10 §§)
Resonemang om styrkor och svagheter i förmågor som är mest betydande, alternativt förmågor som är relevanta för alla eller de flesta analyserade händelser utefter lämpliga kategorier, till exempel:

- Hantera värmeböljor
- Hantera masskadehändelser
- Förebygga it-störningar
- Ledning och samverkan
- Krigsorganisation och personalförsörjning
- Försörjningsberedskap
  […]

G. Åtgärder
(11–13 §§)
Åtgärder redovisas i punktlistor eller i en tabell uppdelade i följande kategorier:

- Vidtagna
- Planerade och påbörjade
- Behov av ytterligare åtgärder

H. Slutsatser
(3 §)

- Övergripande hot- och riskbild
- Särskilt allvarliga sårbarheter
- Övergripande förmågebedömning
- Viktigaste åtgärdsbehov

Kapitel 5

Kompletterande underlag för att bedöma förmågan inom det civila försvaret

5. Kompletterande underlag för att bedöma förmågan inom det civila försvaret

I det här kapitlet behandlas det kompletterande underlag för förmågebedömning som ingår i RSB 2027 enligt 14 § MSBFS 2024:5. Underlaget kommer att användas i bedömningen av förmågan inom det civila försvaret som ska redovisas i NRSB 2028. Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten har utarbetat det kompletterande underlaget gemensamt.

5.1 Övergripande om underlaget

Sektorsansvariga myndigheter, civilområdesansvariga länsstyrelser, Migrationsverket, Myndigheten för psykologiskt försvar, Riksantikvarieämbetet och Skolverket ska år 2027 i enlighet med 14 § MSBFS 2024:5 redovisa en bedömning av förmågan inom det civila försvaret utifrån ett kompletterande underlag. Den gruppen myndigheter kallas nedan för utpekade myndigheter med ansvar att redovisa en förmågebedömning eller i kortform utpekade myndigheter.

Det kompletterande underlaget består av tre delar:

1. Kapitel 5 i ingångsvärdena (det här kapitlet),
2. Ett förmågebedömningsverktyg i form av en separat Excel-fil (se avsnitt 5.3.1), samt
3. Ett scenario till stöd för förmågebedömningen i en separat bilaga (pdf).[53]

De utpekade myndigheterna ska redovisa svar i förmågebedömningsverktyget i samband med redovisningen av myndighetens RSB senast vid utgången av september månad 2027.

Övriga beredskapsmyndigheter och andra RSB-redovisande myndigheter förväntas stödja de utpekade myndigheterna. Stödet kan exempelvis innefatta att lämna information som myndigheten har tillgänglig eller att delta på möten, workshops eller andra arbetsmoment i analysen. Övriga myndigheter bör även vid behov och i den utsträckning det är möjligt utforma sina beskrivningar och bedömningar av förmåga enligt 8 § MSBFS 2024:5 så att de bidrar till bedömningarna enligt 14 § MSBFS 2024:5. Det kan handla både om vilken information som inhämtas från respektive myndighets ansvarsområde och hur

Not 53. Myndigheten för civilt försvar & Försvarsmakten. (2026). *Scenario för bedömning av det civila försvarets förmåga i NRSB 2028*. MCF 2026-01194-18.

redovisningarna utformas. De utpekade myndigheterna bör ta initiativ till sådan samordning som behövs kring detta inom sektorer, civilområden och viktiga samhällsfunktioner utanför sektorsstrukturen.

5.2 Användningsområde

Bedömningen av förmågan inom det civila försvaret är en del av NRSB och genomförs av Myndigheten för civilt försvar i samarbete med Försvarsmakten. Uppdraget att redovisa NRSB är en del av Myndigheten för civilt försvars instruktion (se avsnitt 1.2).

Förmågebedömningen görs med utgångspunkt i målet för det civila försvaret samt *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*[54]. Försvarsmakten ansvarar för att bedöma det civila försvarets förmåga att inom ramen för Natos kollektiva försvar och dess uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga. Det kommer även att ske särskild samverkan med Myndigheten för psykologiskt försvar kring bedömningen av förmågan att upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

Förmågebedömningen ska kunna användas som ett kunskaps- och beslutsunderlag av såväl regeringen som Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten. Den kommer att innehålla information om förmågan inom det civila försvaret inför och vid höjd beredskap och krig. Bedömningen kommer även att redogöra för hur förmågan påverkar hur allvarliga konsekvenserna kan bli för Sverige, för totalförsvaret och samhället i stort vid höjd beredskap och krig. Bedömningen kommer även att omfatta vilka de viktigaste styrkorna, förmågebristerna och åtgärdsbehoven är.

Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten har utöver detta som ambition att processerna kring och arbetet med att bedöma förmågan inom det civila försvaret ska kunna ge nytta tillbaka till myndigheternas beredskapsplanering, och inte endast vara en redovisning till nationell nivå. Till exempel genom att arbetet med förmågebedömningen kan bidra till arbetet med förmågeplanering och förberedande planering hos respektive deltagande aktör.

5.3 Metod

Det här avsnittet introducerar förmågebedömningsverktyget samt presenterar hur förmåga inom det civila försvaret har operationaliserats genom så kallade bedömningsgrunder.

Not 54. Myndigheten för civilt försvar & Försvarsmakten. (2026). *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*. FM2025-19772:3, MCF0048, 978-91 7927-709-3.

5.3.1 Förmågebedömningsverktyg

Förmågebedömningsverktyget är en Excel-fil som ingår som en del i det kompletterande underlaget för att bedöma förmågan inom det civila försvaret. Det är i förmågebedömningsverktyget som utpekade myndigheter skriftligen redovisar bedömningar av förmågan inom det civila försvaret, inom sina respektive ansvarsområden, i enlighet med 14 § MSBFS 2024:5. Detta görs genom att frågor kopplade till olika uppgifter besvaras och värden på olika indikatorer anges.

Innan arbetet med att föra in information i förmågebedömningsverktyget påbörjas bör åtminstone blad *0. INTRODUKTION* samt blad *2. FÖRKLARINGAR OCH EXEMPEL* läsas.

Användningssätt

Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten delar en förhoppning om att förmågebedömningsverktyget inte bara ska fungera som ett redovisningsformulär som fylls i mot slutet av redovisningsperioden. Verktyget är utformat för att kunna användas löpande under redovisningsperioden – ny information kan skrivas in i takt med att analyser görs, övningar genomförs, och dialoger med andra aktörer äger rum.

Förmågebedömningsverktyget har utvecklats med målsättningen att det ska kunna skapa nytta för alla myndigheter som använder det, och inte bara Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten som mottagare av information. Om information löpande fylls i kan det vara en utgångspunkt för vidare diskussioner och egna förmågeskattningar. Det är även tänkt att kunna spela en roll inför beslut om nya åtgärder och förmågeutveckling.

I förmågebedömningsverktyget finns alla bedömningsgrunder med för alla viktiga samhällsfunktioner som ingår i förmågebedömningen. Det innebär att det kommer att finnas många blad med bedömningsgrunder som inte direkt berör varje enskild myndighet. En anledning till det är att det ska vara möjligt att hitta synergier och beroenden mellan uppgifter inom olika viktiga samhällsfunktioner. En annan anledning är att göra det tydligt för alla inblandade vilka frågor utpekade myndigheter ska besvara, för att göra det enklare för olika myndigheter att förstå varandras olika informationsbehov.

Information som rör stöd till det militära försvaret

I förmågebedömningsverktyget besvaras bedömningsgrunder kopplade till den viktiga samhällsfunktionen Militärt försvar i ett enskilt blad (*3. MILITÄRT FÖRSVAR*). Observera att det går att delge endast Försvarsmakten information som specifikt rör stödet till det militära försvaret om någon utpekad myndighet bedömer att det är nödvändigt. Dela i så fall upp informationen i förmågebedömningsverktyget i olika dokument genom att klippa ut blad *3. MILITÄRT FÖRSVAR* och skicka det som rör det militära försvaret till Försvarsmakten enligt gängse rutin.

Myndigheten för civilt försvars delgivning av information till Försvarsmakten

Myndigheten för civilt försvar kommer att delge Försvarsmakten samtliga myndigheters redovisningar av det kompletterande underlaget enligt 14 § MSBFS 2024:5. Myndigheter som redovisar enligt 14 § MSBFS 2024:5 kan kontakta Myndigheten för civilt försvar om det finns skäl till att deras underlag inte ska delges Försvarsmakten. Myndigheten för civilt försvar kommer vid behov även att delge Försvarsmakten hela eller delar av RSB-redovisningar som Försvarsmakten bedöms vara i behov av för att kunna bedöma stödet till det militära försvaret. Detta sker efter samråd med berörd RSB-redovisande myndighet.

5.3.2 Bedömningsgrunder

För att kunna beskriva och bedöma den samlade förmågan måste det civila försvarets verksamhet delas upp i mer konkreta beståndsdelar. Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten har valt att utgå från de viktigaste samhällsfunktionerna och samhällsviktig verksamhet som upprätthåller och säkerställer dessa funktioner.[55]

För att bedöma förmågan inom respektive viktig samhällsfunktion används *bedömningsgrunder* – det som studeras för att faktiskt kunna bedöma förmåga. Bedömningsgrunderna utgör stommen i förmågebedömningsverktyget och syftar till att ge en systematisk, jämförbar och spårbar grund för hur förmåga beskrivs och bedöms.

Bedömningsgrunderna bygger på att förmåga kan beskrivas som att aktörer använder resurser för att utföra vissa uppgifter vilket ger effekter – i det här fallet inför och vid höjd beredskap och krig. Det är alltså responsförmåga som står i fokus för bedömningen av förmågan inom det civila försvaret, snarare än förebyggande förmåga (se avsnitt 3.4). Bedömningsgrunderna består av *uppgifter* respektive *indikatorer*.

Uppgifter som bedömningsgrund

Uppgifter inom ramen för förmågebedömningen beskriver något som aktörer (myndigheter, regioner, kommuner, näringslivet med flera) behöver utföra för att bidra till att upprätthålla målet för det civila försvaret inför och vid höjd beredskap och krig. *Uppgifterna* ska betraktas som en analytisk nedbrytning av viktiga samhällsamhällsfunktioner. De utgör inte formella kravställningar.[56]

Not 55. Myndigheten för civilt försvar. (2026). *Lista med de viktigaste samhällsfunktionerna – Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap*. MCF0018 – februari 2026.

Not 56. Uppgifter inom ramen för förmågebedömningen avser något som många aktörer kan utföra eller åstadkomma samlat. De kan därmed inte likställas med enskilda krigsuppgifter för en enskild myndighet. En *krigsuppgift* är ett avgränsat arbete eller process, definierat av eller tilldelat en myndighet, som har betydelse för totalförsvaret och för hanteringen vid krigsförhållanden. Se Myndigheten för civilt försvar. (2026). *Vägledning – Krigsuppgiftsförteckning*. MCF0111 – april 2026.

Som en del av förmågebedömningen ska de utpekade myndigheterna i förmågebedömningsverktyget beskriva 1) vilka relevanta resurser som finns på plats för att utföra uppgiften och 2) hur väl myndigheterna bedömer att uppgiften kan utföras i scenariot, med syftet att fånga vilka effekter som kan uppnås – vilken skillnad förmågan gör i scenariot i förhållande till målet för det civila försvaret.

De allra flesta uppgifterna är kopplade till en specifik viktig samhällsfunktion och därmed till vissa aktörer. De kallas *funktionsspecifika uppgifter* i förmågebedömningsverktyget. Därutöver finns ett antal uppgifter som är gemensamma för aktörer inom alla sektorer, geografiska områden och viktiga samhällsfunktioner. De kallas *generiska uppgifter* i förmågebedömningsverktyget. De generiska uppgifterna motsvarar i stort flera fokusområden i Myndigheten för civilt försvars *Planeringsinriktning för krisberedskap och civilt försvar*[57] och vissa tvärsektoriella viktiga samhällsfunktioner vars samhällsviktiga verksamhet finns i alla sektorer.[58] Skillnaden mellan generiska och funktionsspecifika uppgifter illustreras nedan i Tabell 3.

Tabell 3. Exempel på generiska och funktionsspecifika uppgifter i förmågebedömningen.

Generiska uppgifter (alla aktörer)	Funktionsspecifika uppgifter (vissa aktörer)
Hur skulle vi klara av att: - Leda och samverka - Prioritera och fördela resurser - Verka i krigsorganisation […]	Hur skulle vi klara av att: - Hantera masskadeutfall - Distribuera nödvatten - Utrymma och inkvartera - Tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster

Vilka uppgifter en myndighet ska besvara beror på vilka viktiga samhällsfunktioner som har sin huvudsakliga hemvist hos sektorn eller myndigheten. Vissa viktiga samhällsfunktioner av särskild geografisk relevans ska även bedömas på civilområdesnivå av civilområdesansvariga länsstyrelser (se avsnitt 5.4.3).

I förmågebedömningsverktyget finns en sammanställning med vilka uppgifter respektive myndighet ska besvara (blad *0. INTRODUKTION*).

Not 57. Myndigheten för civilt försvar. (2026). *Planeringsinriktning för krisberedskap och civilt försvar – Planering för att skapa och använda förmåga*. MCF0019 – januari 2026.

Not 58. Fokusområdena *Ledning och samverkan*, *Krigsorganisation och personalförsörjning*, *Risk- och kriskommunikation*, *Upprätthållande och försörjning av viktiga samhällsfunktioner* (delvis) samt *Bidra till det militära försvarets förmåga*. Dessa kan också sägas vara kopplade till tre viktiga samhällsfunktioner som har sin huvudsakliga hemvist hos Myndigheten för civilt försvar (samt Regeringskansliet i ett fall): *Säkerställande av rikets ledning och offentlig förvaltning, Personalförsörjning inför och vid höjd beredskap och krig*, samt *Beredskap och hantering av samhällsstörningar* samt (stöd till) *Militärt försvar*.

Indikatorer som bedömningsgrund

För att tydligt koppla bedömningen till faktiska resurser och förberedelser, och för att kunna jämföra och följa förändringar i resurser och planering över tid används även *indikatorer* till stöd för förmågebedömningen. Indikatorerna är i huvudsak kvantitativa och beskriver tillgången på resurser (personal, utrustning, kompetens, planer, beredskapslager, med mera) som behövs för att aktörer med ansvar inom en viktig samhällsfunktion ska kunna lösa sina uppgifter.

Som en del av förmågebedömningen ska utpekade myndigheter ange värden på indikatorer i förmågebedömningsverktyget. Observera att alla viktiga samhällsfunktioner inte har indikatorer då sådana ännu inte har tagits fram. I vissa fall pågår arbete med att utveckla indikatorer tillsammans med berörda myndigheter. Myndigheten för civilt försvar välkomnar fortsatta diskussioner med berörda myndigheter kring indikatorerna i särskild ordning.

Vilka indikatorer en myndighet ska besvara finns sammanställt i förmågebedömningsverktyget (blad *0. INTRODUKTION*).

Skillnaden mellan indikatorer till stöd för förmågebedömning och nationella resultatindikatorer

Indikatorerna till stöd för förmågebedömningen är *inte* samma som de nationella resultatindikatorer som utvecklats inom ramen för det separata regeringsuppdraget som Myndigheten för civilt försvar redovisade den 18 september 2026.[59] Informationsinsamlingen för de nationella resultatindikatorerna sker årligen genom beredskapsmyndigheternas särskilda redovisning som lämnas i samband med myndigheternas årsredovisningar.[60] Informationsinsamlingen för indikatorerna till stöd för förmågebedömningen sker genom RSB-redovisningen, alltså vartannat år. Det sker därmed ingen dubbelredovisning.

De båda grupperna av indikatorer är utformade för att skapa en ömsesidigt förstärkande helhet. Information rörande de nationella resultatindikatorerna kommer att sammanställas av Myndigheten för civilt försvar i en redovisning till regeringen (i maj varje år).[61] Denna sammanställning kommer även att användas av Myndigheteten för civilt försvar i myndighetens arbete med förmågebedömningen.

Not 59. Regeringsbeslut Fö2026/00667. *Uppdrag till Myndigheten för civilt försvar att utveckla resultatindikatorer för det civila försvaret*.

Not 60. Enligt Regeringsbeslut Fö2024/02054. *Inriktning för civilt försvar 2025–2030*.

Not 61. Den första sammanställningen redovisades i maj 2026. Myndigheten för civilt försvar. (2026) *Sammanställning av genomförd verksamhet inom civilt försvar 2025*. MCF0109 – juni 2026.

5.4 Informationsinsamling och analys

Det civila försvarets samlade förmåga utgörs i hög grad av förmågan hos myndigheter, kommuner, regioner, näringslivet, frivilligorganisationer och civilsamhället som bedriver samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret. Även människors hemberedskap är viktig för den samlade förmågan. Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmaktens ambition är att förmågebedömningen ska bygga på information om förmågan i hela det civila försvaret, inte endast den hos beredskapsmyndigheterna.

5.4.1 Samordning av insamling och analys

För att kunna bedöma förmågan inom en viktig samhällsfunktion krävs information från relevanta aktörer. Inom många viktiga samhällsfunktioner är det företag, kommuner, regioner, eller andra aktörer utöver beredskapsmyndigheter som ansvarar för stora delar av den samhällsviktiga verksamheten.

De utpekade myndigheterna väntas behöva inhämta information från och samverka med andra aktörer i olika grad för att kunna genomföra sina förmågebedömningar. I vissa fall kan det göras genom samverkan och informationsutbyte som redan sker, i andra fall kan det krävas särskilda initiativ. Det är samtidigt viktigt att informationen samlas in ändamålsenligt och att analysen bedrivs på ett sätt som inte blir alltför betungande för alla inblandade aktörer.

Utpekade myndigheter med ansvar att redovisa en förmågebedömning förväntas löpande från och med oktober 2026 säkerställa att insamlad information från andra aktörer (exempelvis kommuner, regioner, näringslivet och civilsamhället) delas med de myndigheter som kan ha nytta av informationen i sitt arbete med förmågebedömningen. Detta koordineras av de utpekade myndigheterna. Övriga RSB-redovisande myndigheter bör stödja de utpekade myndigheterna (se avsnitt 5.1).

Som stöd i arbetet kommer Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten att i november 2026 facilitera ett möte för samordning av informationsinsamling för att underlätta koordineringen av vem som samlar in vilken information ifrån vilken aktör (se avsnitt 5.5.1).

När det gäller de viktiga samhällsfunktionerna med särskild geografisk relevans förväntas sektorsansvariga myndigheter och civilområdesansvariga länsstyrelser samverka för att minska och helst undvika informationsinsamling från samma aktörer.

5.4.2 Sektorsansvariga myndigheter samt övriga centrala myndigheter

Som grundprincip förväntas de sektorsansvariga myndigheterna samt övriga utpekade centrala myndigheter[62] samla in information om, analysera och redovisa förmågan inom de viktiga samhällsfunktionerna. De utpekade centrala myndigheter förväntas planera för hur och från vilken aktör information ska samlas in och samverkas med i analysarbetet. Relevanta aktörer kan vara inom det egna ansvarsområdet såväl som bredare inom det civila försvaret.

Om en central myndighet har information som civilområdesansvariga länsstyrelser, sektorsansvariga myndigheter eller andra utpekade myndigheter har behov av för sina förmågebedömningar så bör den informationen delas med berörda. Detta för att undvika dubbelarbete och för att inte belasta till exempel kommuner, regioner och näringsliv med att ge information till och delta i arbeten initierade från både nationell och högre regional nivå.

5.4.3 Civilområdesansvariga länsstyrelser

Civilområdesansvariga länsstyrelser ansvarar för att inhämta information om, analysera och redovisa förmågan inom ett begränsat urval av viktiga samhällsfunktioner som bedöms vara av särskild geografisk relevans. Alla civilområdesansvariga länsstyrelser besvarar samma urval. Civilområdesansvariga länsstyrelser förväntas planera för hur och av vilka aktörer information ska samlas in och vilka aktörer som ska samverkas med i analysarbetet. Den här planeringen bör förhålla sig till vilken information som redan finns hos centrala myndigheter och kan delas av dessa.

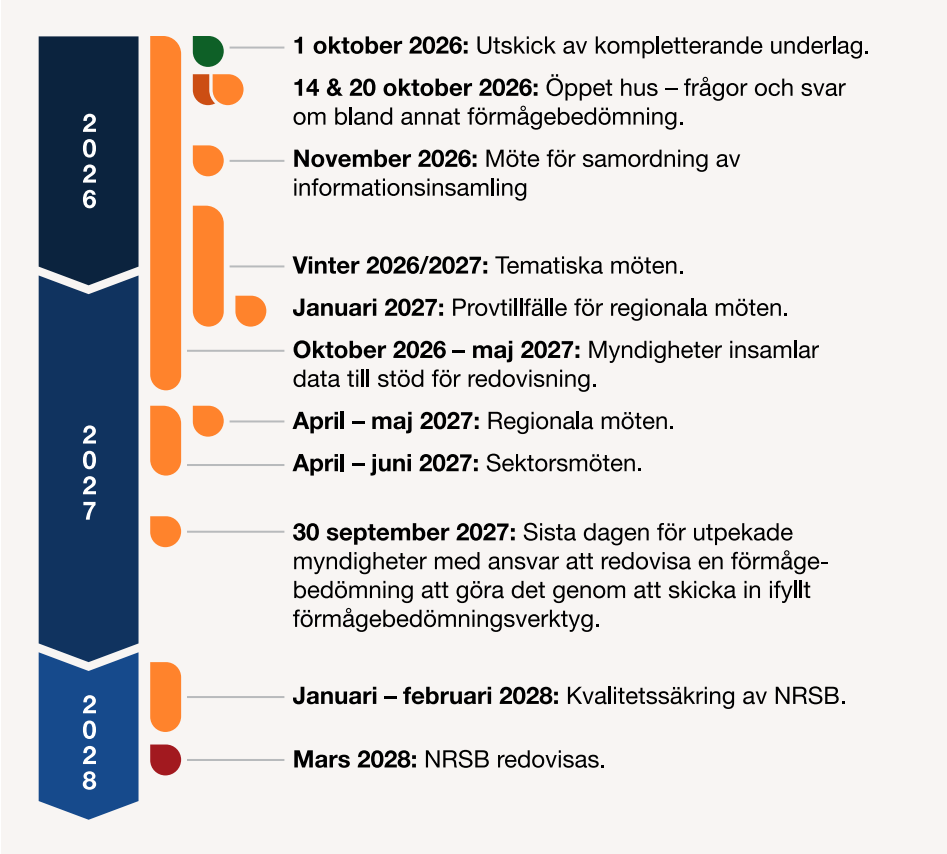
De civilområdesansvariga länsstyrelsernas redovisning av de viktiga samhällsfunktionerna per civilområde ersätter inte redovisningen av förmåga på nationell nivå för samma viktiga samhällsfunktioner. Det innebär att sektorsansvarig myndighet redovisar på nationell nivå, där det är relevant med en geografisk skärning. Respektive civilområdesansvarig länsstyrelse redovisar per civilområde inom det begränsade urvalet av viktiga samhällsfunktioner som har gjorts.

5.5 Process

Från oktober 2026 till och med redovisningen av RSB hösten 2027 planerar Myndigheten för civilt försvar tillsammans med Försvarsmakten att genomföra och hålla samman olika möten med de utpekade myndigheterna med ansvar att redovisa en förmågebedömning. Målet med samtliga möten är att underlätta arbetet med förmågebedömningen och bidra till en hög kvalitet på den information som redovisas i förmågebedömningsverktyget. Förhoppningen är att mötena även ska ge direkta bidrag till myndigheternas beredskapsplanering. Figur 2 nedan redogör kortfattat för respektive möte. Mer information om respektive tillfälle delas med berörda aktörer.

Not 62. Migrationsverket, Myndigheten för psykologiskt försvar, Riksantikvarieämbetet och Skolverket.

Figur 2. Tidslinje för bedömningen av förmågan inom det civila försvaret i samband med RSB 2027 och NRSB 2028.

5.5.1 Möte för samordning av informationsinsamling

I november 2026 anordnar Myndigheten för civilt försvar tillsammans med Försvarsmakten ett digitalt möte för att möjliggöra samordning av informations-insamling. Målgruppen för mötet är samtliga utpekade myndigheter med ansvar att redovisa en förmågebedömning. Deltagandet är frivilligt men uppmuntras.

Syftet med mötet är att möjliggöra diskussioner mellan centrala myndigheter och civilområdesansvariga länsstyrelser om vilka behov av information som respektive aktör har och behöver för att kunna bedöma förmågan inom det civila försvaret. Mötet ger en möjlighet för centrala myndigheter och civilområdes-ansvariga länsstyrelser att kartlägga och klargöra vem som bör samla in vilken information från andra aktörer, så som länsstyrelser, regioner och kommuner.

Detta förväntas ge tydligare ingångsvärden för den fortsatta planeringen och/eller genomförandet av informationsinsamlingen och förhoppningsvis även ge idéer och uppslag på hur informationsinsamlingen kan bedrivas.

5.5.2 Tematiska möten

Syftet med de tematiska mötena är att fördjupa analysen av vissa händelseutvecklingar samt av förmågor och beroenden som berör flera sektorer och geografiska områden. Genom att gemensamt resonera om hur samhället och det civila försvaret påverkas vid olika händelseutvecklingar kopplade till typsituationerna[63] skapas större förståelse för hur påverkan på det egna ansvarsområdet kan se ut. Det kan sedan ligga till grund för respektive myndighets redovisning.

Målgruppen för de tematiska mötena är samtliga utpekade myndigheter med ansvar att redovisa en förmågebedömning. Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten kommer att välja tema inför varje möte. Mötena är frivilliga och planeras att genomföras under vintern 2026/2027.

5.5.3 Regionala möten

Syftet med de regionala mötena är att fördjupa den geografiska analysen av befintlig förmåga inom det civila försvaret utifrån civilområden och militärregion(er). Mötena genomförs utifrån ett scenario framtaget per civilområde och militärregion(er).

Målgruppen för regionala möten är relevanta aktörer i respektive civilområde, vilket i flera fall även inkluderar centrala myndigheter tillsammans med regioner, kommuner och näringsliv. Mötena planeras att genomföras på plats i respektive område under senvåren 2027.

5.5.4 Sektorsmöten

Syftet med sektorsmötena är att sektorsvis diskutera sektorns utkast till svar i förmågebedömningsverktyget innan sektorsansvarig myndighet redovisar den slutgiltiga förmågebedömningen.

Sektorsmöten planeras att genomföras fysiskt i Stockholm försommaren 2027 med närvaro av en (eller flera) civilområdesansvarig(a) länsstyrelse(r) per möte.

Not 63. Här avses de sju dimensionerande typsituationerna i *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*.

Myndigheten
för civilt försvar